Novi predgovor

Spletno izdajo 22 zvezkov, posvečenih glasbi Iacobusa Handla - Gallusa v zbirki Monumenta artis musicae Sloveniae (v nadaljevanju MAMS), ki so prvotno izhajali v letih med 1985 in 1991 ter z dvema dodatkoma v letih 2009 in 2015, želi uredniški odbor ponuditi nov uvod, ki povzema vsa doslej (do leta 2022) znana spoznanja o skladateljevem življenju in delu. Začetek muzikoloških raziskav o Gallusu sega v konec 19. stoletja, ko so te dosegle prvi pomemben mejnik z delom Josipa Mantuanija (1860–1933), vključno s prvo popolno kritično izdajo motetov *Opus musicum* (izšli so med letoma 1899 in 1919).[1] Mantuanijeve ugotovitve in trditve so še danes večinoma osnova vseh tehtnih raziskav o skladatelju. V 20. stoletju so jih dopolnili predvsem Paul A. Pisk (z izdajo in kritično študijo Gallusovih maš, ki so izšle v letih med 1935 in 1969),[2] Dragotin Cvetko (s štirimi monografskimi študijami, objavljenimi v letih 1965, 1972, 1984 in 1991,[3] ter prvo kritično izdajo Gallusovih posvetnih del, 1966–1968),[4] Allen B. Skei (s kritično izdajo Gallusovih *Moralij* leta 1970)[5] in Metod M. Milač (s pomembno disertacijo o Gallusovih mlajših letih, 1991).[6] Od leta 1985 dalje je muzikološko ukvarjanje z Gallusom kronalo delo Eda Škulja, glavnega urednika pričujoče izdaje Gallusovih del v zbirki MAMS. Med številnimi Škuljevimi prispevki o Gallusu velja omeniti zlasti izdajo antologije *Gallusov zbornik*,[7] v kateri so zbrani skladatelju posvečeni slovenski članki različnih avtorjev, izvirno objavljeni v letih med 1858 in 1950, ter tematski *Gallusov katalog*, objavljen leta 1992.[8] V številnih člankih, kritičnih izdajah in študijah so različni evropski in ameriški muzikologi dodali pomembne podrobnosti k poznavanju in razumevanju Gallusovega pomena v zgodovini glasbe od poznega 16. stoletja dalje v srednji in severni Evropi. Med temi je tudi leta 2012 izdana monografija Marka Motnika *Jacob Handl-Gallus: Werk – Überlieferung – Rezeption*,[9] ki je doslej najnovejša in najpopolnejša sinteza skladateljevega dela. Vsebuje podroben tematski katalog (z uporabo Škuljevega številčenja) z notnimi incipiti in navedbami vseh Gallusovih del v glasbenih virih, tako tistih, ki so nesporno njegova, kot tudi takih, pri katerih je njegovo avtorstvo dvomljivo.

Marc Desmet
(IHRIM Saint-Etienne, CNRS UMR 5317)

1. Jacob Handl (Gallus), *Opus musicum I–VI*, 6 zv., ur. Josef Mantuani in Emil Bezecný, Denkmäler der Tonkunst in Österreich 12, 24, 30, 40, 48, 51/2 (Dunaj: Artaria, 1899–1919).
2. Jacob Handl (Gallus), *Messen*, 4 zv., ur. Paul Amadeus Pisk, Denkmäler der Tonkunst in Österreich 78, 94/5, 117, 119 (Dunaj: Artaria, 1935–1969).
3. Dragotin Cvetko, *Jacobus Gallus Carniolus* (Ljubljana: Slovenska matica, 1965); Cvetko, *Jacobus Gallus, sein Leben und Werk* (München: Dr. Trofenik, 1972); Cvetko, *Jacobus Gallus* (Ljubljana: Partizanska knjiga, 1972); Cvetko, *Iacobus Hándl Gallus vocatus Carniolanus* (Ljubljana: SAZU, 1991).
4. Jacobus Gallus Carniolus (Jacobus Handl), *Harmoniae Morales*, ur. Dragotin Cvetko in Ludvik Zepič (Ljubljana: Slovenska matica, 1966); Gallus, *Moralia*, ur. Dragotin Cvetko (Ljubljana: Slovenska matica, 1968).
5. Jacob Handl, *The Moralia of 1596*, 2 zv., ur. Allen B. Skei (Madison: A-R Editions, 1970).
6. Metod Milač, »Jacobus Gallus (1550–1591): New Readings from the Sources« (doktorska disertacija, Syracuse University, 1991).
7. Edo Škulj, *Gallusov zbornik* (Ljubljana: Družina, 1991).
8. Edo Škulj, *Gallusov katalog* (Ljubljana: Družina, 1992).
9. Marko Motnik, *Jacob Handl-Gallus: Werk – Überlieferung – Rezeption; Mit thematischem Katalog*, Wiener Forum für ältere Musikgeschichte 5 (Tutzing: Hans Schneider, 2012).

© 2023 Znanstvenoraziskovalni center SAZU,
Muzikološki inštitut, Ljubljana, Slovenija
CC BY-NC-ND 4.0
https://doi.org/10.3986/9790709004423_01